

Elintarvikemarkkinavaltuutettu
Livsmedelsmarknadsombudsmannen
The Food Market Ombudsman

Livsmedelsmarknadsombudsmannens verksamhetsberättelse

2022

**Elintarvikemarkkinavaltuutettu
Livsmedelsmarknadsombudsmannen
The Food Market Ombudsman**

Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto / PL 200 / 00027 RUOKAVIRASTO

Livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå / PB 200 / 00027 LIVSMEDELSVERKET

The Office of the Food Market Ombudsman / P.O. Box 200 / FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND

+358 29 520 55 33 / etmv@etmv.fi

 Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto - The Office of the Food Market Ombudsman @ETMV_toimisto

Innehåll

1 Ledningens översikt	1
2 Påverkan	2
2.1 Livsmedelsmarknadsombudsmannens uppgifter	2
2.2 Kostnadskrisen inom livsmedelskedjan	3
2.3 Internationellt samarbete	5
2.4 Livsmedelsmarknadsombudsmannens anvisningar, rekommendationer och förslag	8
2.5 Evenemang	10
3 Operativ verkningsfullhet och effektivitet samt förvaltning och utveckling av intellektuella resurser	12
3.1 Förvaltning av intellektuella resurser	12
3.2 Arbetshälsa och utveckling	13
3.3 Driftskostnader och användning av anslag	13
4 Resultat och kvalitetsstyrning	14
4.1 Ärenden som blivit anhängiga och behandlats vid livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå 2020-2022	14
4.2 Kommunikation	19
4.3 Framträdanden, möten och besök	20
4.4 Sakkunnigmedlem	22

1 Ledningens översikt

År 2022 var den tredje hela verksamhetsåret vid livsmedelsmarknadsombudsmannens (ETMV) byrå. Det gångna året var på många sätt exceptionellt. Lönsamhets- och kostnadskrisen inom primärproduktionen, som drevs till sin spets under hösten 2021, utvidgades till en mångdimensionell kris som rörde hela livsmedelskedjan till följd av Rysslands anfallskrig som började den 24 februari 2022. Krisen sysselsatte livsmedelsmarknadsombudsmannen på många olika sätt under verksamhetsåret. Ombudsmannen fokuserade i gott samarbete med kedjans centrala aktörer på att hitta lösningar på krisen. Samarbetet bidrog bland annat till att handeln gick med på att öppna prisförhandlingarna på vårvintern 2022. Ombudsmannen har genom sin verksamhet försökt underlätta dialogen mellan parterna och uppmuntrat dem till samarbete.

När coronapandemin lättade sitt grepp om samhället förbättrades också livsmedelsmarknadsombudsmannens faktiska möjligheter att främja mer fungerande livsmedelsmarknader och god affärsred. Åtgärder som ombudsmannens byrå vidtog under verksamhetsåret 2022 kommer att granskas mer detaljerat i denna verksamhetsberättelse.

Under verksamhetsåret satsade ombudsmannens byrå starkt på att öka kännedomen om livsmedelsmarknadslagstiftningen och ombudsmannen. Man gick också effektivt ut på verksamhetsfältet och mötte branschens aktörer huvudsakligen på deras hemmaplan och verksamhetsområden. På sommaren deltog byrån bland annat i det nationella Farmari 2022-evenemanget som en del av jord- och skogsbruksministeriets gemensamma mässavdelning. Besök till producenter och företag genomfördes när det var möjligt. Samarbetet med regionala NTM-centraler fortsatte bland annat genom besök till Satakunta och Sydösterbotten.

Samarbetet med intressenterna stärktes och utvecklades med alla centrala intresseorganisationer, men också med mindre aktörer. Samarbetet har fungerat utmärkt. Ombudsmannen har medverkat i och besökt flera intressentevenemang och presenterat sin verksamhet på många olika forum. Genom samarbetet med intressenterna har det funnits goda möjligheter att träffa aktörer inom branschen, såsom producenter. Med dem har ombudsmannen även annars hållit kontakt inom ramen för tillgängliga resurser.

En ingående undersökning av dagligvaruhandeln inleddes för S-gruppens vidkommande på vårvintern. Under verksamhetsåret hann ombudsmannens byrå bekanta sig med och besöka de flesta regionala andelsaffärerna, medan de återstående andelsaffärerna och övriga handelsgrupper står i tur under det kommande året. Besöken har visat sig vara mycket nyttiga. De har visat vikten av att beakta regionala skillnader och särdrag, och genom dem har man fått mycket information om lokala aktörer och till exempel regionala inköp.

Under år 2022 har livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå meddelat anvisningar om livsmedelsmarknaden och livsmedelsmarknadslagstiftningen. Syftet med anvisningarna har bland annat varit att göra det enklare att lämna begäran om åtgärder till ombudsmannen. Som motvikt till det knappa antalet åtgärdsbegäranden har ombudsmannen självständigt undersökt många potentiella brister på marknaden och gett branschaktörer råd om goda handelsmetoder och klargjort den exceptionellt utmanande lagstiftningens innehåll på olika sätt.

Rekommendationer och förslag har å sin sida erbjudits som verktyg för branschens aktörer. Enligt mottagen feedback har dessa upplevts som användbara. Under verksamhetsåret har man fortsatt med utredningar kring en anonym kontaktkanal.

Det internationella samarbetet på såväl nordisk nivå som särskilt på EU-nivå har inletts varierande. Inom EU-samarbetet har ombudsmannens byrå aktivt deltagit i möten som koordinerats av kommissionen. Byrån har också på eget initiativ tagit kontakt med kommissionen och behöriga tillsynsmyndigheter i andra medlemsstater. Samtalen med olika myndigheter har varit nyttiga och visat att även om de nationella skillnaderna i lagstiftning är stora är utmaningarna på marknaden i hög grad likartade. Myndighetssamarbetet har också fördjupats här hemma.

2 Påverkan

2.1 Livsmedelsmarknadsombudsmannens uppgifter

Livsmedelsmarknadsombudsmannen är en självständig och oberoende myndighet som arbetar för att förbättra livsmedelsmarknadens funktion och för att förhindra otillbörliga affärsmetoder. Ombudsmannen verkar inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde.

Livsmedelsmarknadsombudsmannen ger rekommendationer, utlåtanden och förslag som hänför sig till verksamheten inom livsmedelskedjan samt ger aktörerna inom livsmedelskedjan information och råd om god affärssed. Ombudsmannen övervakar efterlevnaden av de krav och förbud som föreskrivs i lagen. I uppgifterna ingår att utöva tillsyn över avtalsvillkor och praxis inom livsmedelskedjan samt över att förfarandena följer god affärssed. Ombudsmannen arbetar särskilt med ärenden som är av stor betydelse för livsmedelskedjans funktion eller där man kan förvänta sig att det oftast uppstår avsevärda problem.

Enligt en enkät som genomfördes av livsmedelsmarknadsombudsmannen i slutet av 2022 vet de flesta av livsmedelskedjans aktörer som svarade på undersökningen att det finns en livsmedelsmarknadsombudsman i Finland. Likaså uppgav cirka hälften av respondenterna att de vet åtminstone något om vad livsmedelsmarknadsombudsmannen gör. De flesta respondenterna uppgav också att de vet att det finns en livsmedelsmarknadslag i Finland. Revideringen av lagen och dess innehåll var dock klart mindre kända. En betydande del av respondenterna ansåg emellertid att lagen har haft en positiv inverkan på livsmedelskedjans verksamhet.

Livsmedelsmarknadsombudsmannen

- ger råd, handledning och information om goda handelsmetoder branschens aktörer
- övervakar att lagstiftningen om livsmedelsmarknaden efterlevs
- utreder tillvägagångssätt och praxis inom branschen och grundar verksamhet på forskningsbaserad kunskap
- bygger upp förtroende och arbetar för förlikning mellan aktörerna branschen
- kommunicerar aktivt och deltar i samhällsdiskussionen
- utvecklar byråns verksamhetssätt
- utvecklar och breddar myndighetssamarbetet i Finland och i EU

Juris doktor och vicehäradshövding **Olli Wikberg** är verksam som livsmedelsmarknadsombudsman.

Livsmedelsmarknadsombudsmannen Olli Wikberg

2.3 Internationellt samarbete

Samarbete på EU-nivå

Livsmedelsmarknadsombudsmannen fungerar som tillsynsmyndighet i Finland enligt direktiv (EU) 2019/633 om otilbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan (nedan direktivet om handelsmetoder). Som en självständig och oberoende myndighet är det ETMV:s uppgift att säkerställa att verkställigheten av förbuden enligt direktivet om handelsmetoder övervakas effektivt i Finland.

Direktivet om handelsmetoder ålägger Europeiska kommissionen och tillsynsmyndigheterna i medlemsstaterna att bedriva ett nära samarbete för att säkerställa en gemensam tillämpning av reglerna som fastställs i direktivet. Särskild betoning läggs på medlemsstaternas skyldighet att erbjuda ömsesidigt stöd till varandra, till exempel genom att dela information och hjälpa till med gränsöverskridande undersökningar.

För att främja effektiv tillsyn över genomförandet är kommissionen enligt direktivet om handelsmetoder skyldig att bistå vid anordnandet av regelbundna möten mellan tillsynsmyndigheterna i medlemsstaterna. På mötena ska det vara möjligt att utbyta relevant information om tillämpningen av direktivets bestämmelser, bästa praxis, den senaste utvecklingen, tillsynspraxis och rekommendationer. För att underlätta informationsutbytet har kommissionen inrättat en offentlig webbplats med hänvisningar till nationella tillsynsmyndigheter och information om nationella åtgärder.

Direktivet om handelsmetoder ålägger medlemsstaternas tillsynsmyndigheter att sammanträda minst en gång om året för att diskutera tillämpningen av direktivet utifrån de årliga rapporter som upprättas för kommissionen. UTP-enheten (Unit E1 - Governance of the agri-food markets) inom Europeiska kommissionens generaldirektorat för jordbruk och landsbygdsutveckling (DG Agriculture and Rural Development) initierade ett samarbete mellan tillsynsmyndigheterna år 2022. Enheten bjöd in ett expertnätverk bestående av myndighetsrepresentanter till ett första möte i juni 2022. Mötet genomfördes som ett distansmöte där även ETMV deltog.

Efter mötet i juni följde det första gemensamma mötet för tillsynsmyndigheternas direktörer i kommissionens lokalteter i Bryssel i september. Mötet genomfördes som ett hybridmöte och livsmedelsmarknadsombudsmannen deltog i mötet på plats vid kommissionen tillsammans med de flesta europeiska kollegorna. På mötet förde tillsynsmyndigheterna diskussioner bland annat om bästa praxis, olika fall och den senaste utvecklingen när det gäller otilbörliga handelsmetoder inom kedjan för jordbruksprodukter och livsmedel. I praktiken har diskussionen om nationella fall och eventuella beslut om dem inneburit en utmaning, eftersom de egentliga besluten oftast finns

tillgängliga enbart på nationella språk. Dessutom finns det åtminstone tills vidare ingen gemensam databas för beslut. I oktober träffades expertnätverket för tredje gången och även ETMV deltog i mötet som hölls på distans. På mötet diskuterades bland annat resultaten från enkäter som genomförts av olika parter. Kommissionens representanter informerade deltagarna om planerade undersökningar, bland annat i fråga om mejeri- och grönsakssektorn.

Kommissionen erbjuder och underhåller en online-plattform för informationsutbyte och kommunikation. Under år 2022 har medlemsstaternas tillsynsmyndigheter utnyttjat de möjligheter som kommissionen erbjuder och varit i kontakt med varandra och med kommissionen, särskilt när det gäller tolkningen av direktivets bestämmelser.

Livsmedelsmarknadsombudsmannen har aktivt deltagit i diskussioner på EU-nivå med kommissionen och andra medlemsstaters myndigheter. Under år 2022 har ETMV vid flera tillfällen diskuterat frågor kring tolkningen av direktivet med kommissionen och bitt om hjälp med att tolka oklara bestämmelser. Samarbetet med kommissionen och dess tjänstemän har fungerat bra.

Europeiska kommissionen har i uppdrag att övervaka tillämpningen av direktivet om handelsmetoder i medlemsstaterna. Dessutom är det kommissionens uppgift att utvärdera hur effektivt direktivet är. För att möjliggöra detta måste medlemsstaternas tillsynsmyndigheter lämna en årlig rapport till kommissionen, där de vid behov ger kvantitativ och kvalitativ information om klagomål, undersökningar och fattade beslut. ETMV uppfyllde sin rapporteringsplikt för år 2021 genom att lämna in ovan nämnda information i början av 2022.

Nordiskt samarbete

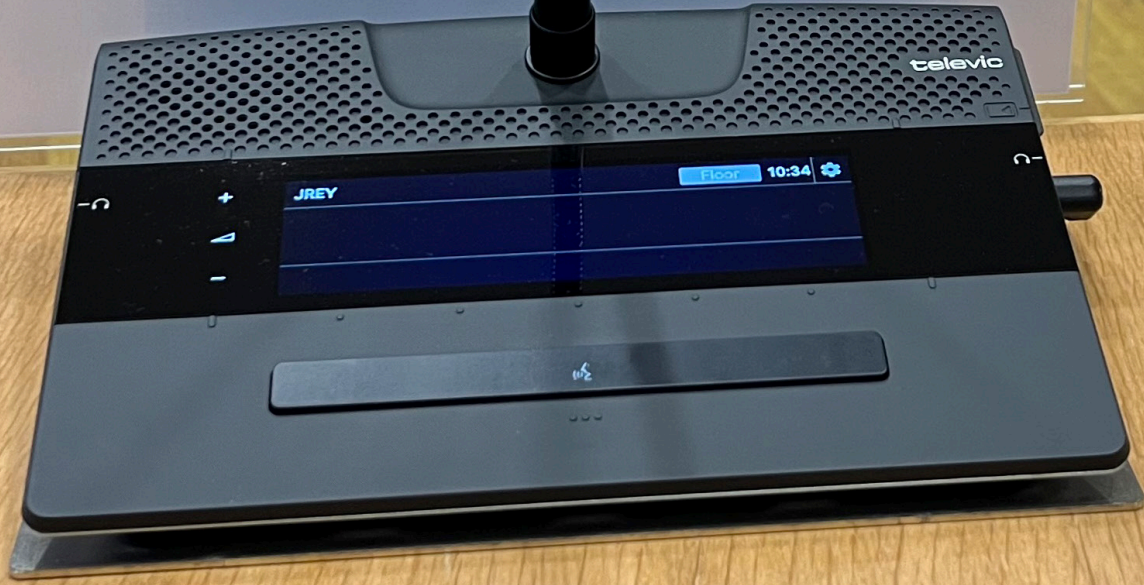

Besök hos Europeiska ekonomiska och sociala kommittén 21.9.2022. På fotot från vänster Andreas Thurner, Tiina Vyyryläinen, Olli Wikberg, Simo Tiainen och Branko Ravnik.

Livsmedelsmarknadsombudsmannen har år 2022 fortsatt att skapa kontakter till behöriga tillsynsmyndigheter i enskilda medlemsstater. Skapandet av kontakter på nordisk nivå påbörjades redan år 2021. Hösten 2021 inleddes diskussioner med Sveriges konkurrensmyndighet (Konkurrensverket), som fungerar som tillsynsmyndighet, vilket ledde till ett första gemensamt möte i januari 2022. Vid mötet, som på grund av coronaläget hölls på distans, fick personalen från livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå och Konkurrensverket lära känna varandra. Dessutom

 SUOMI - FINLAND

diskuterades bland annat de bägge myndigheternas behörigheter och praktiska erfarenheter på en övergripande nivå. Baserat på samtalen har tillsynsmyndigheterna i stor utsträckning stött på liknande frågor. Särskilt frågor om tillämpningsområdet för lagstiftningen och betalningstider har tydligt framkommit i diskussionerna. Efter distansmötet i januari följde ett möte på ort och ställe i Stockholm i början av maj, dit värdlandets representanter hade bjudit in tillsynsmyndigheternas representanter från de andra nordiska länderna. Utöver personalen vid svenska Konkurrensverkets enhet för otillbörliga handelsmetoder deltog tjänstemän från Norges Dagligvaretilsyn och Danmarks Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen som övervakar efterlevnaden av god affärsed. Från livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå deltog fyra personer i mötet.

Vid mötet presenterade myndigheterna sin egen verksamhet och nationella lagstiftningar. Fokus i presentationerna låg framför allt på hur de nationella lagarna skiljde sig från direktivet om goda handelsmetoder. I övriga diskussioner fokuserades särskilt på kommunikationsstrategier avseende direktivet, samordning av gränsöverskridande tillsynsfall och frågor om behörighet, genomförande av myndighetsorienterade marknadsundersökningar samt övervakning av dagligvaruhandelns nätverksbolag och aktörer i form av andelslag.

Mötesprogrammet var utformat för att erbjuda nya perspektiv, särskilt på frågor som orsakat oklarheter. I sina inledningar berättade de behöriga myndigheterna om övervakningsfrågor som antingen var olösta eller redan lösta i praktiken. Syftet med mötet var också att förbereda sig på att påbörja det samarbete som koordineras av kommissionen. Deltagarna ansåg generellt att det nordiska samarbetet var meningsfullt. Samarbetet ansågs ha nära beröringspunkter med motsvarande samarbete inom konkurrensrätten som konstaterades ha fungerat väl.

Livsmedelsmarknadsombudsmannen deltog hösten 2022 tillsammans med Livsmedelsverkets jurister i Nordisk juristkonferens, ett årligt möte för nordiska livsmedelsjurister. Det två dagar långa mötet hölls i Uppsala.

2.4 Livsmedelsmarknadsombudsmannens anvisningar, rekommendationer och förslag

Anvisningar

Livsmedelsmarknadsombudsmannen gav ut två anvisningar under 2022. Den ena anvisningen behandlade tillämpningsområdet för livsmedelsmarknadslagen och den andra var en anvisning om att lämna en begäran om åtgärder. Anvisningen om tillämpning av lagen bereddes redan i slutet av år 2021, men den utkom i början av år 2022. Målet med de publicerade anvisningarna är att underlätta tillämpningen av lagen och förandet av ärenden till behandling av ombudsmannen.

Särskild uppmärksamhet lades under år 2021 på anvisningarna som var relaterade till den reviderade livsmedelsmarknadslagen och under året genomfördes också en enkät om behovet av anvisningar. Med enkätens hjälp kunde man år 2022 fokusera på de ämnesområden som var i störst behov av anvisningar.

Enligt svaren från en enkät som livsmedelsmarknadsombudsmannen genomförde i slutet av år 2022 var de utgivna anvisningarna inte särskilt bekanta för aktörerna inom branschen. De är klart mindre kända än tidigare anvisningar. Å andra sidan visade enkätsvaren att anvisningen om att lämna en begäran om åtgärder var den mest användbara av alla anvisningar som ombudsmannen hittills har gett.

Tillämpningsanvisningar för livsmedelsmarknadslagen 12.1.2022

I början av året gav livsmedelsmarknadsombudsmannen ut en allmän anvisning om tillämpningen av lagen. I tillämpningsanvisningen behandlas bland annat vilka avtal och praxis som omfattas av livsmedelsmarknadslagen, hur leverantörens och köparens omsättning påverkar tillämpningen av lagen, hur livsmedelsmarknadslagen ska tillämpas i internationella avtal och var frågor som rör internationell handel behandlas.

Anvisning om att lämna en begäran om åtgärder 6.9.2022

Livsmedelsmarknadsombudsmannen publicerade en anvisning om att lämna en begäran om åtgärder i syfte att få mer information om misstänkta överträdelser av lagen. Med hjälp av anvisningen kan aktörerna inom livsmedelskedjan lättare rapportera misstänkta överträdelser av livsmedelsmarknadslagen till ombudsmannen. Syftet är också att underlätta behandlingen av frågor genom att beskriva den information som behövs för att undersöka ett ärende. Anvisningen beskriver hur aktörerna kan lämna en åtgärdsbegäran till ombudsmannen och få sitt ärende behandlat. Det anges vem som kan lämna en åtgärdsbegäran och i vilket ärende, i vilken form åtgärdsbegäran ska göras och vilken information som ska ingå i begäran.

Rekommendationer

Ombudsmannen får utfärdade rekommendationer om goda handelsmetoder, till exempel när det gäller aktuella frågor. Livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå gav år 2022 två rekommendationer, det vill säga antalet rekommendationer ökade med en jämfört med året innan.

Den första rekommendationen handlade om avtalsmodeller inom livsmedelskedjan och i den andra dryftades olika sätt att förbättra lönsamheten för aktörerna i livsmedelskedjan. Syftet med de publicerade rekommendationerna är att presentera åtgärder som kan underlätta kostnadskrisen och lönsamhetssituationen i livsmedelskedjan. Kedjans kostnader har stigit exceptionellt kraftigt. Intäkterna har inte ökat i samma takt som kostnaderna, vilket har orsakat lönsamhetsproblem särskilt inom primärproduktionen. Krisen har emellertid berört hela livsmedelskedjan. Därför gav

ombudsmannen rekommendationer för att underlätta kostnadskrisen och lönsamhetsproblemen i livsmedelskedjan samt förhindra att det uppstår liknande kriser i framtiden.

Enligt livsmedelsmarknadsombudsmannens enkät 2022 är de nya rekommendationerna mer kända än den rekommendation som gavs år 2021. Respondenterna i enkäten anser att rekommendationen om åtgärder för att förbättra lönsamheten i livsmedelskedjan är något mer användbar än de andra rekommendationerna.

Rekommendation om att förbättra avtalspraxis i livsmedelskedjan, 11.8.2022

I samband med kostnadskrisen har frågan om inkomstfördelning inom kedjan diskuterats särskilt mycket. Många anser att nuvarande avtalspraxis gör prisförändringarna i kedjan mer stelbenta. Avtalspraxis hör till ansvarsområdet för livsmedelsmarknadsombudsmannen. Det var därför lämpligt att utfärda en rekommendation om hur det skulle vara möjligt att lindra kostnadskrisen inom ramen för nuvarande avtalspraxis och hur man borde utveckla avtalsstrukturerna för att kunna förebygga liknande kriser i framtiden.

Ombudsmannen rekommenderade att en tydlig prisjusteringsklausul läggs till i alla långfristiga leveransavtal i kedjan. Förhoppningen var dessutom att de avtalslutande parterna skulle försöka få till stånd lösningsorienterade förhandlingar där alla parter är redo för kompromisser.

Rekommendation om åtgärder för att förbättra lönsamheten inom livsmedelskedjan 11.8.2022

I den andra rekommendationen föreslogs åtgärder för att lindra lönsamhetsproblemen inom jordbruks- och livsmedelssektorn. Samarbetet mellan aktörerna i kedjan hade en central roll i rekommendationen. Samarbetet är mångfacetterat, från löst organiserat samarbete mellan producenter genom producentorganisationer till mer effektiv användning av olika slag av information i alla skeden av kedjan. Ökad samverkan mellan aktörerna kan också stärka förtroendet mellan aktörerna i kedjan.

Livsmedelsmarknadsombudsmannen rekommenderade också att man skulle förbättra förmågan att reagera på förändringar i efterfrågan i kedjan. Hela kedjan måste ha en god överblick över hur efterfrågan har förändrats och hur den förväntas förändras. Ju snabbare hela kedjan kan reagera på förändringar i efterfrågan, desto mer effektivt kan kedjan fungera och desto bättre kan efterfrågan och utbud mötas.

Förslag

Livsmedelsmarknadsombudsmannen kan bidra till att främja livsmedelskedjans funktion, bland annat genom att ge förslag. Ombudsmannen följer beslutsfattandet, den samhälleliga diskussionen och samhällsfenomen relaterade till livsmedelsmarknaden. Vid behov ger ombudsmannen förslag till olika parter om aktuella ämnen som rör branschen för att uppmärksamma aktörerna på livsmedelsmarknadernas funktionalitet och för att främja en positiv förändring. Förslagets verkningsfullhet bedöms genom att man övervakar den faktiska förändringen i de frågor som tas upp.

Livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå gav ett förslag år 2022. Förslaget var byråns första.

Förslag till uppbyggnad av kostnadsindex för livsmedelssektorn 12.10.2022

I diskussionen om kostnadskrisen inom livsmedelskedjan har kostnadsindex ofta tagits upp som ett sätt att stärka kopplingen mellan producentpriser och produktionskostnader. Indexen skulle beskriva kostnadsutvecklingen inom livsmedelsekonomin. Index kan utnyttjas i situationer där kostnaderna plötsligt förändras så mycket att verksamhetsförutsättningarna i hela kedjan stöps om. I detta syfte kan indexet till exempel fungera på så vis att man bestämmer ett intervall för indexet som, när det överskrids eller underskrids, utlöser förhandlingar om prisjusteringar under prisperioden.

Livsmedelsmarknadsombudsmannen föreslog att alla kedjans aktörer skulle vidta åtgärder för uppbyggandet av kostnadsindex. Det är önskvärt att kedjans aktörer lämnar ut den information som krävs för att bygga indexen och att de kommer överens om hur indexen ska användas och åtar sig att följa de överenskomna metoderna tillsammans.

2.5 Evenemang

Livsmedelsmarknadsombudsmannen deltog som utställare på Farmari 2022-mässan som hölls i S:t Michel 30.6 -2.7.2022. Farmari-mässan är en stor jordbruksmässa som anordnas vartannat år. På Farmari 2022-mässan deltog aktörer med nära koppling till jordbrukssektorn, såsom maskin- och utrustningstillverkare, lantbruksaffärer, serviceleverantörer och myndigheter.

Livsmedelsmarknadsombudsmannen medverkade på en gemensam avdelning för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Avdelningen var centralt placerad i en hall på mässområdet som gästades av de flesta mässbesökarna.

På mässan presenterade livsmedelsmarknadsombudsmannen sitt arbete genom att diskutera aktivt med besökarna, dela ut broschyrer och kontaktuppgifter samt guida besökarna till ombudsmannens webbplats och sociala mediekanalet. Ombudsmannens arbete intresserade människor och det fördes många diskussioner med mässbesökarna om ärenden som rörde ombudsmannens arbete. Därför bidrog deltagandet på mässan avsevärt till att öka medvetenheten om ombudsmannens arbete.

Farmari 2022-mässan. På bilden från vänster Tapani Yrjölä och Lotta Latvala.

3 Operativ verkningsfullhet och effektivitet samt förvaltning och utveckling av intellektuella resurser

3.1 Förvaltning av intellektuella resurser

Nästan hela verksamheten vid livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå har hittills överskuggats av coronapandemin och de utmaningar den har orsakat i arbetet. Coronan har varit närvarande i byråns vardag praktiskt taget från början, med undantag för de första månaderna. Arbetssätten och funktionerna har behövt utvecklas med hänsyn till de rådande förhållandena. Personalen har ställts inför betydande nya utmaningar, då det nya arbetssättet i kombination med lanseringen av ombudsmannens verksamhet i sig har varit en ny erfarenhet för de flesta.

Byråns personal har anpassat sig relativt bra till situationen. Arbeta på distans har på det hela taget lyckats ganska bra på basis av responsen och resultaten. Jämfört med många andra liknande aktörer har arbetsuppgifterna för en myndighet i startskedet av sin verksamhet dock krävt mer arbete på plats, vilket med tanke på byråns ringa storlek har kunnat genomföras på ett hälsosäkert sätt. Kontorsdagarna har effektiviserat verksamheten och underlättat hanteringen av i synnerhet utmanande substansfrågor, men också av olika administrativa uppgifter.

Den potentiella bördan och utmaningen med distansarbete har erkänts inom ledningen. Man har gjort ansträngningar för att underlätta situationen genom att möjliggöra en säker övergång till arbete på plats och genom att hitta sätt att arbeta som lämpar sig för alla. Den praxis för veckovisa möten på distans som skapades i samband med distansarbetet har gradvis men beslutsamt flyttats mot möten på plats. Hela personalen har deltagit i de veckomöten som betonar samhörighet. På mötena har substansfrågor i anslutning till ombudsmannens rådgivnings- och övervakningsarbete diskuterats tillsammans med administrativa frågor.

Under verksamhetsåret 2022 genomfördes en gemensam rekreationsdag på Lohjansaari i juni 2022. I stället för att ha en egen lillajulsfest deltog byrån i Livsmedelsverkets julfest i Vik. De gemensamma träffarna visade hur viktigt det är för orken och välbefinnande på arbetet att i synnerhet en liten och tät arbetsgemenskap tillbringar tid tillsammans. Ovissheten om förlängning av tidsbundna tjänster och den begränsade möjligheten att omvandla tidsbundna tjänster till fasta har orsakat en ovanligt hög personalomsättning på byrån. Personalomsättning och personalbrist har belastat den lilla byråns personal beklagligt mycket. För kontorets verksamhetsförmåga är tidsbundna tjänster ett önskat sätt att sköta lagstadgade uppgifter.

3.2 Arbetshälsa och utveckling

På livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå arbetade under år 2022 förutom ombudsmannen även en jurist, en specialsakkunnig, en kommunikationsexpert, sakkunniga, en ledningsassistent samt högskolepraktikanter (totalt 7,48 årsverken). Under verksamhetsåret har man i mån av möjlighet satsat på att utbilda och fortbilda personalen. Personalen har haft möjlighet att delta i utbildningar som är relevanta för deras kompetens. Kommunikationsexperten har deltagit bland annat i mentorprogrammet ProCom. Personalen har också kunnat delta i utbildningar som anordnats av Livsmedelsverket och andra intressenter.

Byrån har erbjudit sin personal förmåner i form av Epassi Flex och Epassi Lunch samt tillfälle att ägna en timme per vecka åt fysisk aktivitet. Resultaten av den arbetsplatsundersökning som inleddes i november 2022 kommer att diskuteras i samarbete med företagshälsovården Mehiläinen.

3.3 Driftskostnader och användning av anslag

De totala driftskostnaderna för 2022 uppgick till 614 807 euro. Budgetårets utgifter minskade med 28 785 euro jämfört med föregående år. Största delen av byråns utgifter hänförelse sig till personalkostnader.

Kärn- verksamhet	Utfall 2021			Mål 2022			Utfall 2022		
	Kostnader 1 000€	Intäkter 1000€	Årsv.	Kostnader 1 000€	Intäkter 1000€	Årsv.	Kostnader 1 000€	Intäkter 1000€	Årsv.
ETMV	644	-	8	724	-	8	619	4	7

Tabell 1. Livsmedelsmarknadsombudsmannens kostnader, intäkter och arbetskraft

Personalkostnaderna för livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå uppgick 2022 till 527 445 euro. Det kalkylerade antalet anställda vid byrån år 2022 var totalt 7,36 årsverken (årsv.), varav 6,19 årsverken hänförelse sig till livsmedelsmarknadsombudsmannen, sakkunniga och en förvaltningsassistent, plus ytterligare 1,17 årsverken som hänförelse sig till universitetspraktikanter. Uppgifter som är nödvändiga för att byrån skall kunna fungera har tillfälligt skötts genom tidsbundna utnämningar. Underskridandet av målet för personalutgifterna beror på personalomsättningen och den därav följande personalbristen.

4 Resultat och kvalitetsstyrning

4.1 Ärenden som blivit anhängiga och behandlats vid livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå 2020-2022

Tabellen nedan visar antalet ärenden som gjorts anhängiga och behandlats mellan 2020 och 2022.

ÅTGÄRD	2020	2021	2022
Rådgivning, handledning och utlåtanden varav	10	47	50
Utlåtanden	2	0	4
Rådgivningsärenden	8	40	39
Anvisningar	0	4	2
Rekommendationer	0	1	2
Förslag	0	0	1
Enkäter, intervjuer och andra bakgrundsutredningar	0	2	2
Övervakningsärenden varav			
Anhängiga	0	0	1
Beslut	0	0	0
EU-ärenden varav			
Myndighetssamarbete	0	1	5
Rapportering	0	0	1

Tabell 2. Åtgärder 2020-2022

Rådgivningsärenden

Under 2022 var antalet kontakter och begäran om råd som kom in till livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå i samband med livsmedelsmarknadslagen ungefär detsamma som under 2021. År 2020 var antalet kontakter och behovet av rådgivning hos aktörerna däremot obetydligt.

Livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå har i sin handlingsplan för 2022 angett att tillhandahållandet av allmänna råd och anvisningar om tillämpningen av livsmedelsmarknadslagen kommer att vara en prioritet för ombudsmannens byrå under 2022. År 2021 fokuserade byrån i synnerhet på information och rådgivning om den lagstiftning som höll på att omarbetas, eftersom den reviderade livsmedelsmarknadslagen trädde i kraft 1.11.2021. Övergångsperioden för lagändringen löpte ut den 1 maj 2022 och på grund av detta spelade rådgivningen också en viktig roll under 2022. År 2022 kontaktades ombudsmannen oftast i samband med andra ämnen än sådana som direkt rörde livsmedelsmarknadslagen (figur 1). I kategorin "Annat" ingår till exempel frågor som ligger utanför livsmedelsmarknadsombudsmannens behörighet (till exempel konkurrensfrågor) och ärenden relaterade till kostnadskrisen. Mer än hälften av ärendena gällde kostnadskrisen, framför allt prishöjningar och prisändringar.

År 2021 var ungefär en fjärdedel av de ärenden som ombudsmannen kontaktades om kopplade till regleringen av betalningstiden i livsmedelsmarknadslagen (2a § i livsmedelsmarknadslagen). I synnerhet uppdelningen av betalningar i flera delbetalningar återkom i de frågor som ställdes av aktörerna inom sektorn. Näst efter betalningstiderna var de flesta frågorna om förbudet i lagen relaterade till produktreturer (2 f § i lagen) och förbjudna betalningar (2 d § i lagen). Dessutom handlade ett stort antal frågor som ställdes till ombudsmannen 2021 om lagens tillämpningsområde. Mer än en femtedel av de frågor som kom in till ombudsmannens byrå gällde produkter som omfattas av lagen. År 2022, liksom 2021, ställdes flest frågor som rörde lagens förbud i fråga om betalningstider. När det gäller betalningstider

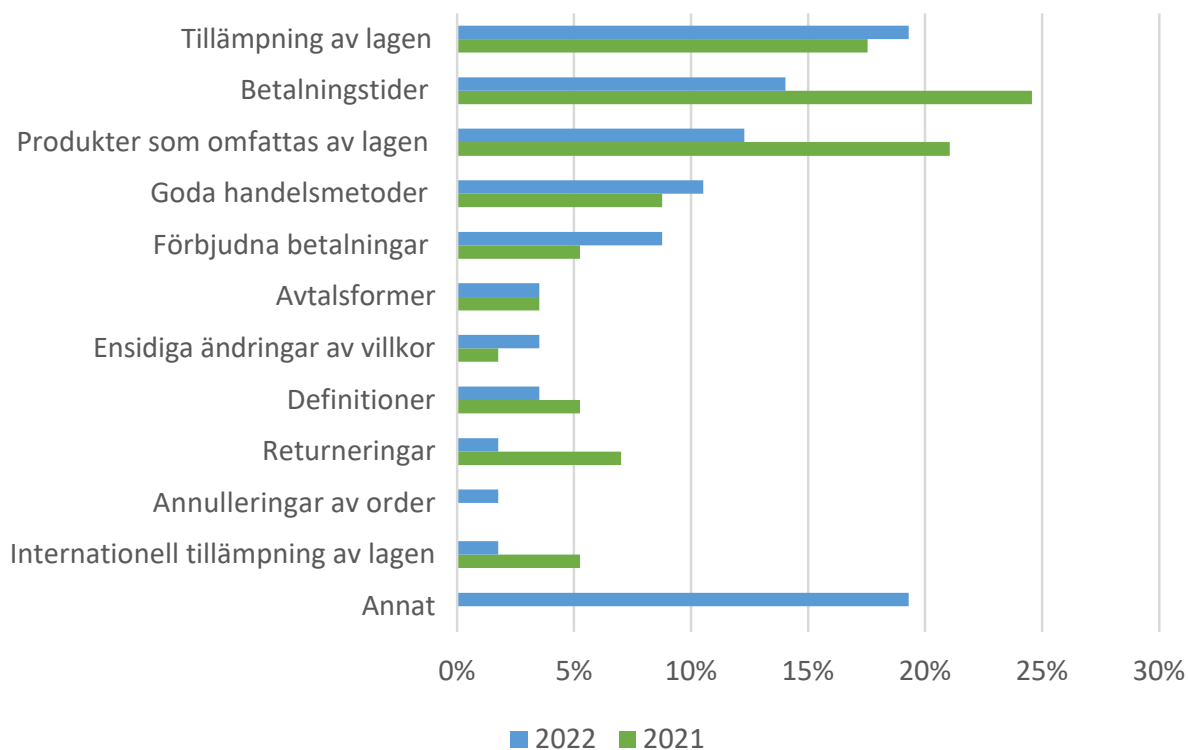

gällde flera frågor bland annat möjligheten att förlänga betalningstiderna på leverantörens initiativ. Antalet frågor om betalningstider var dock nästan hälften mindre än 2021. Livsmedelsmarknadsombudsmannen publicerade i slutet av 2021 en anvisning om betalningstider, vilket åtminstone delvis kan förklara det minskade antalet kontakter om betalningstider. Anvisningen var avsedd att besvara de vanligaste frågorna om betalningstider och att ge vägledning till aktörerna om hur bestämmelsen ska tolkas.

Näst efter frågorna om betalningstider ställdes år 2022 flest frågor relaterade till förbjudna betalningar, till exempel marknadsföringsavgifter.

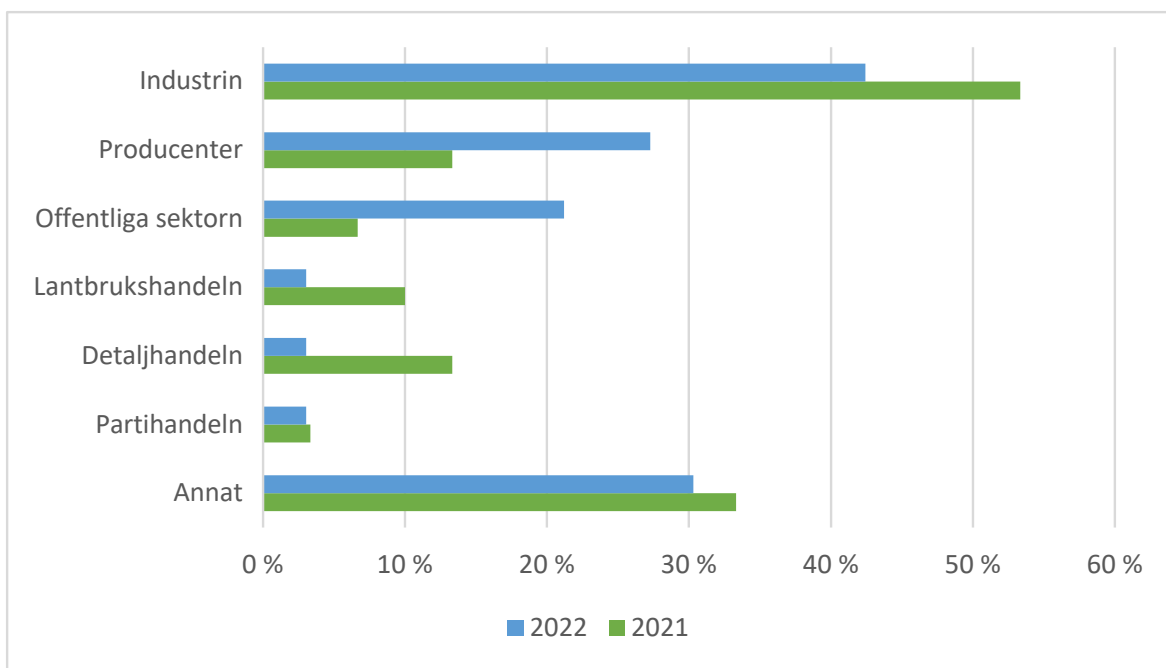
På samma sätt som år 2021 väckte tillämpningen av lagen i vissa situationer och till exempel produkter som omfattas av lagen ett stort antal frågor. Antalet frågor som rör produkter som omfattas av lagen minskade med nästan hälften jämfört med år 2021. I slutet av år 2021 publicerade ombudsmannen anvisningar om livsmedel och drycker som omfattas av lagen. Syftet med anvisningen var att ge branschens aktörer verktyg för att avgöra om en produkt omfattas av lagen eller inte. Detta kan åtminstone delvis förklara det minskade antalet kontakter.

På grund av ändringarna i livsmedelsmarknadslagen tillämpas lagen numera också till exempel på aktörer inom den offentliga sektorn. Frågor till ombudsmannen om offentliga upphandlingar år 2022 rörde exempelvis definitionen av myndigheten samt annullering och ensidig ändring av beställningar. Oklarhet har rått när det gäller definitionen av myndigheten, till exempel om in-house-bolag som upphandlar livsmedel betraktas som sådana myndigheter som avses i lagen.

Figur 1. Ämnen om vilka livsmedelsmarknadsombudsmannen har kontaktats och frågats om råd

Aktörer inom industrin var flitigast med att kontakta livsmedelsmarknadsombudsmannen år 2022, mer än 40 procent av det sammanlagda antalet kontakter kom från dessa aktörer (figur 2). Mest sällan kontaktades ombudsmannen av representanter för lantbruks-, detalj- och partihandeln. Den största ändringen jämfört med 2021 skedde i fråga om antalet kontakter från producenter och den offentliga sektorn: år 2022 var antalet kontakter från bägge grupperna till livsmedelsmarknadsombudsmannen hälften mindre än året innan.

Figur 2. Klassificering av de grupper som kontaktat livsmedelsmarknadsombudsmannen

Utlåtanden

Via sina utlåtanden försöker livsmedelsmarknadsombudsmannen, till exempel när det gäller lagstiftningsprojekt, påverka innehållet i framtida lagstiftning, genom att uttrycka sina åsikter och erfarenheter om hur lagstiftningen fungerar och lyfta fram möjliga behov av förändringar.

I slutet av 2022 föreslog jord- och skogsbruksministeriet flera ändringar i livsmedelsmarknadslagen, som ska träda i kraft våren 2023. Livsmedelsmarknadsombudsmannen bidrog till lagberedningen genom att avge utlåtanden och delta i utskottshöranden. Dessutom beredde ministeriet en statsrådsförordning om livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå, om vilken ombudsmannen också gav ett utlåtande. Fluktuationerna i det årliga antalet utlåtanden hänger därför samman med de ändringar av livsmedelsmarknadslagen som var anhängiga 2020 och 2022.

Sedan hösten 2021 har livsmedelsmarknadsombudsmannen varit en permanent medlem av den arbetsgrupp för betalningstider som justitieministeriet tillsatte i början av 2021 och om vars betänkande ombudsmannen gav ett utlåtande 2022.

Utlåtanden som avgetts 2022

- Utlåtande om betänkandet från justitieministeriets arbetsgrupp för betalningstider 8.6.2022
- Utlåtande till jord- och skogsbruksministeriet om statsrådets proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av livsmedelsmarknadslagen 12.10.2022
- Utlåtande till jord- och skogsbruksutskottet om statsrådets proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av livsmedelsmarknadslagen 8.12.2022
- Utlåtande till jord- och skogsbruksministeriet om utkastet till statsrådets förordning om livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå 22.12.2022

Tillsynsärenden

Under 2022 blev ett tillsynsärende anhängigt vid livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå i form av en begäran om åtgärder. I åtgärdsbegäran påstods ett avtalsförhållande strida mot 4 § i livsmedelsmarknadslagen, dvs. det skulle handla om ett oskäligt avtalsvillkor eller oskälig avtalspraxis. Bestämmelserna i den berörda paragrafen gäller inte krav som omfattas av tillämpningsområdet för direktivet om handelsmetoder (förbud mot otillbörliga handelsmetoder), men de har ingått i livsmedelsmarknadslagen sedan 2019. Ärendet var fortfarande under behandling i slutet av 2022. I handlingsplanen för 2022 har livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå konstaterat att byrån kommer att utreda införandet av en anonym hanteringskanal under 2022 i syfte att effektivisera sin tillsynsverksamhet. Under 2022 har byrån bland annat kartlagt de verktyg som andra myndigheter förfogar över och fört diskussioner med till exempel Konkurrens- och konsumentverket och Livsmedelsverket. På grundval av den information som erhållits har andra tillsynsmyndigheter som ansvarar för verkställigheten av UTP, till exempel i Tyskland, Sverige och Österrike, infört eller är på väg att införa en angivarkanal.

Diskussioner med och feedback från de olika parterna visar att tröskeln för att lämna begäran om åtgärder till myndigheten fortfarande är hög. Det låga antalet begäranden om åtgärder till ombudsmannen kan åtminstone delvis förklaras av att marknaden är liten till sin omfattning. På en marknad där de flesta aktörer känner varandra väl är tröskeln för att föra ett ärende till myndigheten särskilt hög. Detta har återspeglats i livsmedelsmarknadsombudsmannens arbete och i diskussioner med branschen. Många företagare kan med rätta frukta att affärsrelationen kommer att äventyras eller att kontakten kommer att leda till vedergällningsåtgärder från köparens sida, vilket till exempel framgår av den enkät som ombudsmannen genomförde i slutet av 2022. Ombudsmannen har arbetat för att utveckla en mer öppen och rättvis kultur inom sektorn. Det kommer dock att ta tid att ändra praxis till det bättre.

För att underlätta inlämnandet av begäran om åtgärder publicerade livsmedelsmarknadsombudsmannen en anvisning hösten 2022 i syfte att få vetskap om fler misstänkta överträdelser av lagen.

EU-ärenden

Livsmedelsmarknadsombudsmannens viktigaste internationella intressenter är Europeiska kommissionen och tillsynsmyndigheterna i EU:s medlemsstater. Nätverket av nationella tillsynsmyndigheter, som samordnas av kommissionen, möjliggör ett brett samarbete mellan medlemsstaterna och kommissionen. Till exempel utbyter EU:s UTP-myndigheter och kommissionen erfarenheter om tillämpningen av lagstiftningen genom förfrågningar om information (request for information, RFI).

Under 2022 mottog Livsmedelsmarknadsombudsmannens tre förfrågningar om information från andra myndigheter i nätverket och gjorde själv en förfrågan om information. Dessa förfrågningar gällde bland annat Livsmedelsmarknadsombudsmannens praxis när det gäller att tillämpa förordningen på vissa områden och tillsynsmyndigheternas befogenheter. Syftet med förfrågningarna är att främja en harmoniserad tillämpningspraxis. De nationella myndigheterna kan också be kommissionen om tolkningsvägledning om bestämmelserna i direktivet. Livsmedelsmarknadsombudsmannens har gjort en sådan begäran till kommissionen både 2021 och 2022.

Enkäter, intervjuer och andra bakgrundsundersökningar som ut förs av livsmedelsmarknadsombudsmannen

Livsmedelsmarknadsombudsmannen utför många olika bakgrundsundersökningar. Syftet med dem är att hålla sig uppdaterad om vad och vilken typ av förändringar som sker på livsmedelsmarknaden och i livsmedelskedjans verksamhetsmiljö. Dessa bakgrundsundersökningar kan ta formen av enkäter eller intervjuer riktade till aktörer inom branschen. Enkäterna och intervjuerna kan riktas till olika grupper av aktörer. I vissa fall är det motiverat att få information från ett mycket brett spektrum av aktörer i livsmedelskedjan. I andra fall kan målgruppen vara en mycket snävt definierad uppsättning aktörer, till exempel leverantörer av vissa produkter till en viss köpare.

Olika typer av material som beskriver livsmedelsmarknaden och den miljö där livsmedelskedjan verkar, såsom statistik och forskningsrapporter, bevakas också aktivt. Dessa används för att dra slutsatser om förändringar som redan har ägt rum på marknaden och i verksamhetsmiljön samt om förändringar som är att vänta.

År 2022 genomförde livsmedelsmarknadsombudsmannen en enkät bland livsmedelskedjans aktörer för att bedöma kännedomen om ombudsmannen och de bestämmelser som reglerar livsmedelsmarknaden, samt kännedomen om specifika resultat som ombudsmannen åstadkommit. I enkäten undersöktes också förekomsten av otillbörliga handelsmetoder på livsmedelsmarknaden och livsmedelsmarknadslagens inverkan på livsmedelskedjans funktion.

Enkäten kommer att upprepas årligen. Med hjälp av upprepade enkäter följer man upp hur kännedomen om ombudsmannen och uppfattningen om livsmedelsmarknaden och dess inverkan på marknadens funktionssätt förändras med tiden. På så vis erhålls information om lagens ändamålsenlighet och effektivitet. Denna information är viktig med tanke på utvecklandet av ombudsmannens verksamhet.

4.2 Kommunikation

Under 2022 utfärdade Livsmedelsmarknadsombudsmannens en rad anvisningar, rekommendationer och förslag. Dessa har publicerats på byråns webbplats www.elintarvikemarkkinat.fi och meddelanden om dem har skickats ut. Tjänsten ePress, som togs i bruk 2022, har använts för att sprida information. Anvisningarna, rekommendationerna och förslagen och de tillhörande meddelandena har publicerats på finska och svenska. Under 2022 har byråns kommunikation särskilt fokuserat på den reviderade livsmedelsmarknadslagen och kostnadskrisen i livsmedelskedjan.

Livsmedelsmarknadsombudsmannens gav ut fem nyhetsbrev under 2022. Konceptet för nyhetsbrevet utvecklades. Nyhetsbrev har behandlat aktuella frågor om både livsmedelsmarknaden och byrån.

Livsmedelsmarknadsombudsmannens har aktivt använt sociala medier bland annat för att öka sin synlighet. På sociala medier har ETMV delat information om bland annat ändringar i lagstiftningen om livsmedelsmarknaden och andra viktiga frågor som rör livsmedelsmarknaden samt om ombudsmannens verksamhet. Dessutom har sociala medier använts för att ge rekryteringsannonser och genomförda enkäter större synlighet. Bland kanalerna för sociala medier har Livsmedelsmarknadsombudsmannens främst använt Twitter och LinkedIn. Ombudsmannens antal följare på sociala medier har stadigt ökat under året.

När det gäller kommunikation infördes verktyget Siteimprove för att tillhandahålla analysdata från ombudsmannens webbplats. Verktyget identifierar bland annat trasiga länkar på webbplatsen och ger feedback om webbplatsens tillgänglighet. Uppgifterna kan användas för att förbättra webbplatsen.

4.3 Framträdanden, möten och besök

Framträdanden

- Gemensamt CAP-27 -seminarium för landsbygdsenheten vid Södra Österbottens NTM-central och kommunernas samarbetsområden
- Frukt- och bärslarnas förbunds vinterföreläsningss dagar
- Publiceringsevent för utredningen om livsmedelssektorns avtalsförhållanden
- ETL:s webinarium
- Träff för JSM:s grupp Livsmedelsupphandling hos kommuner och matservicebolag i huvudstadsregionen
- MTK:s medlemsafton
- VYR ry:s odlarwebbinarium 2022
- Kauppalehtis marknadsråd
- Agrihubis styrgrupp
- Köttbranschens Förbund, vårförbundsmöte
- Potatisforskningens vårdagar
- Panimoliitto, Hur ändringen av livsmedelsmarknadslagen påverkar avtalen inom dryckesindustrin
- Luke, Hur ser det ut på marknaden för Finlands jordbruks- och livsmedelssektor?
- Tammerfors Livsmedelsindustris mässa och medverkan i paneldiskussionen "kostnader & tillgång"
- Suomen Teurastamoyrittäjät ry:s möte
- Helsingforsnejdens handelskammare, Kurs om betalningstider
- Ateria-evenemanget
- Ekospannmålskedjans seminarium

Besök hos NTM-centraler

- NTM-centralen i Södra Österbotten
- NTM-centralen i Satakunta

Möten med ledande intressenter

- MTK:s köttutskotts sommarmöte
- Besök på skördemarknaden Skördefest Åland
- Panimoliittos 120-årsjubileum
- ETMV besökte Mellersta Österbotten och stiftade bekantskap med potatissektorn
- Besök hos Leipuriitto

Livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå var gäst hos MTK Mellersta Österbotten och besökte aktörer inom jordbruks- och livsmedelssektorn i Mellersta Österbotten. Besöket fokuserade på potatissektorn, mjölkproduktionen och nötköttsproduktionen, dvs. produktionsinriktningar som är särskilt viktiga i Mellersta Österbotten.

Utöver företagsbesöken ordnades möten med lokala aktörer inom potatissektorn och med MTK:s förtroendevalda. Evenemangets program var utformat både för att ge livsmedelsmarknadsombudsmannen nya perspektiv på hur livsmedelskedjan fungerar och för att öka medvetenheten om ombudsmannen bland aktörer inom livsmedelsbranschen i Mellersta Österbotten.

Viktiga höranden

- Riksdagens jord- och skogsbruksutskott, hörande om lönsamhetskrisen
- MAKA-gruppens (parlamentarisk grupp för bedömning av jordbrukets resultat- och utvecklingsutsikter) hörande i riksdagen
- Riksdagens jord- och skogsbruksutskott, hörande i samband med lagändringen

Företagsbesök

- Linkosuo
- Snellman
- Koff
- Kokkikartano
- HK Scan
- Laitilan virvoitusjuomatehdas
- Apetit
- Hartwall
- Hankkija
- Jaakkolan tukku
- Lagerblad Foods

Livsmedelsmarknadsombudsmannen har under år 2022 bekantat sig intensivt med dagligvaruhandelns aktörer. Detta har varit möjligt efter att coronasituationen har lindrats. Besöksrundan startade hos detaljhandelns aktörer. Under verksamhetsåret har livsmedelsmarknadsombudsmannen haft möjlighet att besöka de flesta av S-gruppens regionala andelslag. Genom dessa besök, som genomförts i gott samarbete med S-gruppen, har ombudsmannen kunnat få ökad insikt i dagligvaruhandelns verksamhet och särdrag i olika delar av landet, och i synnerhet i regionala skillnader och upphandlingar. Besöken fortsätter under år 2023, då de också utvidgas till andra affärsgrupper och handelsfunktioner.

Internationella möten och evenemang

- Meet and greet between Finnish and Swedish UTP-authority
- Möte för nordiska tillsynsmyndigheter i Stockholm anordnat av Konkurrensverket i Sverige
- UTP Enforcement Authority Ireland, Breakfast Seminar: Ensuring Fair Trading in the Agri-Food Supply Chain
- Europeiska kommissionen, The Expert Group for Agricultural Markets, första mötet
- Symposium Feines Essen und Trinken -mässa
- Europeiska kommissionens EU-möte i Bryssel, andra mötet
- Bryssel, besök hos EU:s ekonomiska och sociala kommitté och BEUC (Europeiska konsumentorganisationen)
- Bryssel, besök hos Finlands EU-representation, möten hos DG Agri och Europaparlamentet
- Europeiska kommissionen, The Expert Group for Agricultural Markets, tredje mötet
- Livsmedelsverket, Nordisk juristkonferens Uppsala Sverige
- Konkurrensverket, Ett år med LOH - insikter och utmaningar -webbinarium

Forsknings- och läroanstaltssamarbete bl.a.

- Vasa Universitet
- Aaltouniversitetet

Besök hos andelsaffärer

- HOK-Elanto
- VB Osla
- TOK, Åbo
- Besök hos aktörer inom dagligvaruhandeln och livsmedelsindustrin i Mariehamn med omnejd tillsammans med SOK och Varuboden Osla
- Besök hos SOK Osuuskauppa Hämeenmaa, Lahtis
- Satakunnan Osuuskauppa, Björneborg
- Osuuskauppa Keula, Raumo
- Pirkanmaan Osuuskauppa, Tammerfors
- Suur-Seudun Osuuskauppa, Lojo
- Suur-Savon Osuuskauppa, S:t Michel
- Kymen Seudun Osuuskauppa, Kouvola
- Osuuskauppa PeeÄssä, Kuopio
- Pohjois-Karjalan Osuuskauppa, Joensuu
- Koillismaan Osuuskauppa, Kuusamo

4.4 Sakkunnigmedlem

Kompetensnätverket för jordbruksföretag AgriHubi
Temagruppen för smart jordbruk

Arbetsgruppen för betalningstider som tillsatts av justitieministeriet

Helsingfors 28.2.2023

Olli Wikberg
Livsmedelsmarknadsombudsman

**Elintarvikemarkkinavaltuutettu
Livsmedelsmarknadsombudsmannen
The Food Market Ombudsman**

Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto / PL 200 / 00027 RUOKAVIRASTO

Livsmedelsmarknadsombudsmannens byrå / PB 200 / 00027 LIVSMEDELSVERKET

The Office of the Food Market Ombudsman / P.O. Box 200 / FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND

+358 29 520 55 33 / etmv@etmv.fi

 Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto - The Office of the Food Market Ombudsman @ETMV_toimisto